No. 2065. **1854.**

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is *f* 5.00; voor de buitensteden *f* 6.00; *franko* door het geheele Rijk. *Brieven, Gelden*, enz. FRANKO te adresseeren aan het Bureau dezer COURANT.

DINGSDAG, 7 FEBRUARIJ.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden tegen *f* 1,00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentien, wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 6 Februarij.

Er is dezer dagen in de bladen menigwerf spraak geweest van een *»protest door eenige leden der Nederduitsche Hervormde Kerk te 's Gravenhage tegen den eerwaarden Kerkeraad dier gemeente.*" Men heeft met dat protest den draak gestoken, omdat het afkomstig zoude zijn van lieden uit de kleine burgerklasse, als daar zijn bakkers, kruideniers enz., die zich de vrijheid geven om aan hunne predikanten de les op te zeggen. Wij begrijpen niet hoe in het Protestantismus de ongeletterden niet even veel regt zouden hebben, als de geleerden, om tegen de predikanten, wanneer zij eene andere leer prediken, dan van hen verwacht wordt, te protesteeren. Als de Bijbel alleen de bron is, waaruit de waarheid moet worden geput, als daarom de Bijbel en de Bijbel alleen door ieder Protestant, om tot de kennis der waarheid te komen en de kennis der waarheid te behouden, moet en mag worden geraadpleegd, wat doet het er dan toe, dat iemand geleerd of ongeleerd zij? Zoo er verschil bestaat tusschen den kleinen, neenen wij zelfs onkundigen, burger en den hooggeleerden doktor-predikant, zoo gene zedelijk verpligt is zijne meening te onderwerpen aan de verklaring van dezen; wat beteekent dan het protestantsch beginsel? Wordt dan niet in plaats van het beginsel der vrijheid van onderzoek ingevoerd het beginsel van gezag, niet het gezag der Kerk, maar het gezag der wetenschappelijke geleerdheid? Worden dan niet de wetenschappelijke heeren in den kring, waarin zij zich bewegen, boven de burgerluidjes verheven tot kleine belagchelijke Pausjes, die van de kathedra hunner meerdere of mindere menschelijke wetenschap leeraren, wat de goede gemeente eigenlijk al of niet zal hebben te gelooven? Wij begrijpen dat deze burgerluidjes, al moge men van de hoogte der wetenschap laag op hen neerzien, daarmede geen vrede nemen, als hun eene andere leer wordt gepredikt dan zij zijn toegedaan. En dat zij in hunne ontevredenheid tegen de wetenschap, die waarheden verloochent of verzwijgt, welke zij te regt noodzakelijk achten ter zaligheid, protesteeren is zoo natuurlijk, dat wij niet vatten, hoe er iemand onder de Protestanten kan zijn die dat bespottelijk acht. En met der daad of het protestantsch beginsel valsch is, of niemand heeft het regt om met [illegible] gaat van ongeletterde burgers.

Intusschen, men leide daaruit niet af, dat de inhoud van het protest aan de liberale geleerden geen stof tot kritiek aanbiedt. Verre van daar. Het heeft ons verwonderd, dat van protestantsche zijde door niemand is opgemerkt, wat ons op iedere bladzijde van het protest in het oog springt, namelijk de katholieke strekking daarvan. Het geheele stuk is van het begin tot het einde eene verdediging van de waarheid in zulke bewoordingen en op zulke beweeggronden voorgedragen, dat *mutatis mutandis*, met behulp van dat protest de invoering van de hervorming had moeten worden geweerd. Dezelfde grond, waarop het protest de neologen van deze dagen bestrijdt, kan dienen om de neologen van over drie eeuwen, de eerste hervormers af te wijzen.

Wat doen toch de protesteerende Haagsche leden der Hervormde gemeente, wanneer zij klagen over »het *diepe verval* en den *steeds meer en meer zinkenden toestand van de Hervormde Kerk,*" die wel door den wonderdoenden arm Gods in ons dierbaar vaderland geplant is, maar eigenlijk dan toch slechts »*door de nooit te vergeten Synode van Dordrecht A°. 1618 en 1619 bevestigd*" is? Op welken grond kunnen zij »de miskende »eere van den Drieëenigen God, de verguisde waarheid, »het belang hunner onsterfelijke zielen alsmede dat hun»ner kinderen" wreken? Wat middel hebben zij bij de hand tegen »het gevaar, hetwelk zich in den boezem »hunner eigene Kerk openbaart, en zoo de Heere God »het niet verhoedt, dezelve met een algeheelen onder»gang bedreigt?" Waarop beroepen zij zich? Is het op den Bijbel? Op den Bijbel alleen met verwerping van alle menschelijke tusschenkomst? Verre van daar. Het protest verzekert dat, als het vrije Nederland aan elk mensch de vrijheid laat om te gelooven wat hij wil, het zoo de Hervormde Kerk, gelijk zij haar opvatten, die vrijheid laat. Waarop steunen zij dan? Ziehier waarop:

»De ondergeteekenden zijn door Gods genade overtuigd »en bevestigd, dat die leer (de »tot de zaligheid leidende »leer" wel te verstaan) dat die leer alleen te vinden is in »Gods heilig, onbedriegelijk en eeuwigblijvend Woord, »en zoo als die door hunne wijze en standvastige vaderen »ten allen tijde *namelijk* is verdedigd, waarvan het ken»merk in de belijdenis der Nederlandsche Gereformeerde »Kerk, in den Heidelbergschen catechismus, en in de »regels van de synode van Dordrecht gevonden wordt."

Ziedaar dan naast den *Bijbel* geplaatst de *traditie*, gelijk zulks bij de Katholieken geschiedt, die wijzen op het geloof der vaderen, niet slechts van drie eeuwen, maar van alle eeuwen tot de Apostelen en hunne onmiddellijke opvolgers; op de belijdenissen der Kerkvaderen en der Katholieken van alle tijden, van alle landen; op den katechismus van alle, sinds 18 eeuwen elkander opvolgende, katholieke volken; en op de regels van de algemeene konciliën in de Kerk gehouden en tot regels der Kerk gemaakt.

Nu zegt wel het protest, dat *laatstgenoemden* — namelijk de traditie der vaderen, de hervormde belijdenis, de kathechismus van Heidelberg en de synode van Dordt — »*menschelijke schriften*" zijn, die geen aanspraak hebben op »onbepaald vertrouwen of onfeilbare geloofwaar»digheid.... Zij erkennen dezelve ook voor geen toetsteen »der waarheid; dit blijft uitsluitend het woord van God," verzekert het protest. Het stemt ook toe, »dat het geene »*verpligting* is om te gelooven, wat die formulieren be»helzen." Maar dat alles is, of niet ernstig gemeend, of in openbaren strijd met al hetgeen overigens wordt [illegible] verklaard.

»Als uit Gods woord geput dragen de formulieren het »kenmerk der gereformeerde kerk, waarom de Dordtsche »vaderen *te regt* aanmerkten, »dat de openbare belijde»»nissen der kerk het *eenige beginsel* was, waaruit ge»»oordeeld kon worden, welke hare leer zij of niet;" »en dit is niet het gevoelen van eenige bijzondere per»sonen, maar van dat der geheele gereformeerde kerk," beweert het protest, en voegt daaraan toe:

»Daarom zijn de formulieren altijd de *grondwet* (nota »bene, *grondwet*) der gereformeerde kerk geweest, en »een krachtig bolwerk tegen hare vijanden, om te be»letten hunne dwalingen in dezelve in te voeren."

»Op grond daarvan oordeelde de theologische fakulteit »te Leiden 1697, dat het schatboek van Ds. D. Ursinus »in volgende tijden, *naast het woord des Heeren* konde »dienen, om bij alle veranderingen die door nieuwsgierige »wargeesten of ongestadige en losse theologanten geprak»tiseerd zouden worden, het *algemeene*, *oude*, trouwe »licht onzer reformatie in Nederland.... van alle andere »schijnselen en dwaallicht te onderscheiden."

En omdat alles nog krachtiger aan te dringen, om het nog helderder in het licht te stellen, dat de *Bijbel alleen* ongenoegzaam is om de waarheid te verdedigen, zoo besluit het *protest* dit gedeelte van zijn betoog volgender wijs:

»Ziende (a) *op de bron*, waaruit zij geput zijn: n. l. »zooals boven gezegd is, het woord van den waarach»tigen God; (b) op de doorgestane toets en overeenstem»mende goedkeuring van zoovele voortreffelijke Godge»leerden uit onderscheidene landen van vroegere en »latere tijden; (c) op de stormen waarmede zij te allen »tijde tegen hare vijanden hebben te kampen gehad, »doch altijd hare onoverwinnelijke sterkte behielden; »(d) op de ruime mate des geestes, waarmede de op»stellers zijn bedeeld geweest; dan moeten de onderge»teekenden bekennen, dat zij eene *aannemelijke* en *ge»loofwaardige kracht* hebben, om er zich *veilig* op te »verlaten, en al wat er tegen aankomt, als vuur van »hunne kleederen te schudden, waarom zij, zoolang hun »de onechtheid daarvan niet grondig is aangewezen, »zich verpligt achten te protesteeren dat dezelven niet door »*ook* feilbare menschen worden verworpen, maar willen »dezelven met hunne vrome vaderen als gulden ketenen en »liefdebanden ter zamenbinding omhelzen."

Wij laten het in het midden, of en in hoeverre bovenstaande stellingen, waarop het *protest* zich beroept, waar zijn; maar wij vragen of het niet blijkbaar is, dat daar aan den *Bijbel*, alleen onfeilbaar genoemd, eventwel niet de wel feilbaar geheette, maar dan toch geloofwaardige toelichting der traditie wordt toegevoegd, gelijk zulks in de Katholieke Kerk geschiedt op meer konsequente wijze en degelijke gronden. Wat is het systeem, dat het protest daar ontwikkelt, anders dan het katholiek systeem, in een protestantsch kleed voorgedragen?

Men zet wel altijd den Bijbel voorop, maar slechts bij naam, omdat het zoo betaamt; men plaatst »*naast den Bijbel*" — de uitdrukking komt herhaaldelijk voor — de onmisbare behoefte aan de *formulieren*, zoowel als middel om de waarheid te kennen, als om haar te handhaven. Geheel het stuk toont aan, dat de protesteerende leden geen kans zien, gelijk ook de »vaderen" nooit kans hebben gezien, om de leer der gereformeerde kerk zonder de traditie, zonder de belijdenissen, zonder de getuigenis der vaderen, zonder de formulieren, te handhaven door den *Bijbel alleen*.

Dat is zoo waar, de overtuiging daarvan bij de protesteerende onderteekenaren is zoo diep dat zij in het betoog, dat zij leveren tot handhaving der gereformeerde leer, omtrent de drieëenheid, de predestinatie, de eeuwigheid der hel, de erfzonde en Christus zoendood, zich niet beroepen op den Bijbel, maar op de leer der gereformeerde kerk, die zij beredeneeren zonder er den Bijbel anders dan incidenteel bij te halen.

De Katholieke Kerk heeft dat nooit zoo ver gedreven. Integendeel. Ten allen tijde als de Kerk een waarheid had te verdedigen, heeft zij zich in de weer gesteld, om die ontkende waarheid eerst en vooral uit den Bijbel aan te toonen, eerst daarna kwam de traditie.

Het *protest* heeft het [illegible] van ook zij, zeer opmerkelijk is het, dat het protest op hetzelfde besluit komt, dat de Kerk steeds in praktijk heeft gebragt en nog in praktijk brengt, tegen dwaalleeraars. Het protest wil dat wie anders gelooft, dan de belijdenisschriften leeren, uit de Gereformeerde Kerk zal gaan. Het zegt:

»Is iemand, wie hij ook zij, vrijwillig lid der gere»formeerde Kerk, dan is hij ook na zijne vrijwillige keuze »*verbonden*, de belijdenisschriften dier Kerk, als waarheid »te omhelzen en voor te staan, of, is men van eene »andere denkwijze, dan is men *verpligt*, geene inbreuk »op de *bestaande* regten te maken, maar als eerlijk man »het genootschap te verlaten en zich te voegen waar en »bij wien men wil."

Ziedaar het systeem van uitsluiting, dat nog slechts aanbevolen wordt, omdat men niet bij magte is het in praktijk te brengen, gelijk de Katholieke Kerk dat doet. Maar is daarin wederom niet het katholiek systeem onder een protestantsch kleed evident?

Waarlijk, als men met aandacht de beginselen in het *protest* der Haagsche gereformeerden nagaat, vindt men dan daarin niet de veroordeeling van de reformatie en de verdediging der Katholieke Kerk?

Men kan alzoo door middel van het *protest* zien, wat de *ultra-revolutionaire orthodoxen* begeerlijk zijn, omdat daar eene voorzigtige en behendige hand den aard der *Groene* leer niet heeft gemaskerd.

Dezer dagen is aan de Staten-Generaal toegezonden het verslag over de verrigtingen aangaande het armbestuur over 1851. Wij laten hieronder de inleiding, welke de Regering aan het verslag vooraf heeft doen gaan, volgen, en stellen ons voor zoo veel uit het verslag-zelf mede te deelen, als noodig zal zijn om wat het meest wetenswaardige bevat, ter kennis te brengen van onze lezers.

De Regering had gewenscht dit verslag over 1851 vroeger te kunnen uitbrengen. De laatste inlichtingen, voor het afwerken daarvan vereischt, zijn echter eerst in den loop der maand Augustus 1853 bij het Departement van Binnenlandsche Zaken ontvangen. Toen is de voltooijing van dezen veelomvattenden en tijd vorderenden arbeid nog eenigzins vertraagd door het bewerken van een ontwerp van wet tot regeling van het armbestuur.

Met belangstelling is kennis genomen van het rapport der Commissie uit de Tweede Kamer der Staten-Generaal

in wier handen het verslag omtrent den staat van het armwezen over 1850 was gesteld.

De bijzondere punten daarbij ter sprake gebragt worden hieronder, daar waar zij eigenaardig hunne plaats vinden, behandeld, ook in verband met hetgeen in het verslag over 1850 is medegedeeld en toegezegd, naar aanleiding van het rapport eener vroegere commissie, betreffende het verslag over 1849.

De meer algemeene beschouwingen der Commissie geven aanleiding tot de volgende voorafgaande opmerkingen.

Bij het verschil van gevoelen der onderscheidene commissien uit de Tweede Kamer, over de wijze op welke het verslag, bij art. 195 der Grondwet bedoeld, behoort te worden ingerigt, acht de Regering het noodig hare inzigten daaromtrent te doen kennen.

Zij stemt met de laatste Commissie in, dat het vroegere opschrift van het verslag, met het oog op dat artikel, behoort te worden gewijzigd. Daarom luidt het thans: *Verslag over de verrigtingen aangaande het armbestuur*.

De Regering is verder van oordeel, dat hare verrigtingen te dien opzigte in het verslag vermeld behooren te worden, en dat daarmede niet behoeft te worden gewacht tot dat de wet, waarvan art. 195 der Grondwet spreekt zal zijn tot stand gebragt.

Zij kan echter niet instemmen met de strekking van het gevoelen dier Commissie, dat hare verpligting zich tot de mededeeling daarvan zou beperken. Ware dit het doel van den grondwetgever geweest, hij zou niet een verslag van *de*, maar van *hare* verrigtingen hebben gevorderd, en dan zou hij zich, hetgeen niet denkbaar schijnt, in zekere mate onverschillig hebben betoond omtrent de kennis van den toestand van het armwezen en den voor- of achteruitgang daarvan, welke alleen kan worden verkregen door het nagaan der verrigtingen van de besturen der instellingen, die gezegd kunnen worden tot het armbestuur te behooren, en der uitkomsten daarvan.

De Regering acht zich daarom verpligt met hare verrigtingen tevens die van de besturen dier instellingen in het verslag te blijven opnemen.

Het groote nut daarvan is ook door de Commissie erkend.

Het is echter onnoodig alle eenmaal gedane mededeelingen, ook omtrent het geen onveranderd is gebleven, in het verslag van elk jaar te herhalen. Dit ware een volstrekt nuttelooze arbeid.

Nu bevatten de verslagen over 1848 en 1850 omstandige, hoewel uit den aard der zaak zamengetrokken mededeelingen over den aard, het doel, den inwendigen toestand, de toepassing en werking en de behoefte aan verbetering van elk der onderscheiden soorten van instellingen van weldadigheid, zoo als in geen der vroegere verslagen op even volledige wijze waren vervat.

Nu dit alles eenmaal bekend is, meent de Regering zich te moeten bepalen, tot het aanwijzen der veranderingen, die in dit een en ander ontstaan, voor zooverre die, ten gevolge der aan de provinciale besturen gegeven voorschriften, jaarlijks te hare kennisse komen, met overlegging tevens der vereischte statistieke opgaven, nopens de ieder jaar afwisselende uitkomsten van het geldelijk beheer der besturen van de instellingen van weldadigheid en met vermelding der beschouwingen waartoe die uitkomsten leiden.

Op die wijze is dan ook dit verslag ingerigt. Daarbij is echter niet, zoo als bij het verslag over 1850 (onder n° 1), overgelegd een uitgewerkte staat van het aantal der in elke provincie aanwezige instellingen, verdeeld in 147 verschillende onderdeelen. Het vervaardigen van dien staat heeft zeer veel tijd vorderenden arbeid gekost aan de gemeente- en provinciale besturen en bij het Department van Binnenlandsche Zaken, en het drukken daarvan is kostbaar. De veranderingen die te dien opzigte van jaar tot jaar voorvallen zijn niet zoo groot, dat de kennis daarvan *in gelijken vorm voorgesteld*, de moeiten en kosten aan het jaarlijks vervaardigen van eenen nieuwen staat van dien aard verbonden zou beloonen. De Regering heeft zich dus voorgenomen daartoe slechts nu en dan, na verloop van een zeker getal jaren, over te gaan en inmiddels, zoo als in dit verslag geschiedt, bij de behandeling van elke soort van instellingen de veranderingen te vermelden in haar getal in den loop des jaars ontstaan, door het tot stand komen van nieuwe, het opheffen van vroeger bestaande en het erlangen van meer juiste opgaven.

De wijze op welke ook weder in dit verslag is melding gemaakt van de instellingen tot voorkoming van armoede, doet, in overeenstemming met het dienaangaande door de laatste Commissie uit de Tweede Kamer opgemerkte, nog meer dan vroeger de strenge afscheiding dezer instellingen van die voor armen bestemd in het oog vallen.

Overigens laat de Regering geene pogingen onbeproefd om de verslagen zoo volledig en juist mogelijk te maken, hoeveel tijd en arbeid daarvoor ook worden gevorderd. Zij mag echter niet onopgemerkt laten, dat zij, naar mate zij zich meer moeite daarvoor geeft, door de ondervinding meer wordt versterkt in hare overtuiging, dat het volstrekt onmogelijk is daaromtrent tot die volmaaktheid te geraken welke in zich zelve wenschelijk is. Dit wordt niet alleen verhinderd door de weigering van sommige besturen om de noodige opgaven te doen, maar ook door dat het gedurig blijkt, dat onderscheidene der gedane vragen [illegible] verschillend of onjuist worden opgevat. Dit is, [illegible] niet [illegible] die vragen worden gerigt aan meer dan 7000 besturen, dikwijls zamengesteld uit mingeoefende menschen, bij zeer vele van welke daarenboven het personeel jaarlijks, althans gedeeltelijk, wordt vernieuwd, en in wier wijze van boekhouden of aanteekenen eene groote verscheidenheid bestaat.

Het is er echter verre van af, dat de bestaande onvolmaaktheid zou moeten leiden tot de gevolgtrekking, dat de cijfers, in de opgaven vervat, geene of slechts geringe waarde zouden hebben. Hoewel het onmogelijk is te bepalen, in hoe verre zij, voor elk jaar op zich zelf genomen, van de werkelijkheid afwijken, kan echter de vergelijking daarvan over de zich opvolgende jaren geacht worden de eenige bereikbare en tevens een vrij goede maatstaf te zijn ter beoordeeling der gewigtige vraag, of de last der armverzorging toe- of afneemt; want men kan met gerustheid aannemen, dat de onvolmaaktheden, over elk jaar afzonderlijk, in eene niet wijd uiteenloopende mate over al de jaren bestaan. Daarom heeft de Regering in de laatste jaren onder ieder der bij het verslag gevoegde tabellen het totaal der uitkomsten over elk der tien laatst voorafgaande jaren gesteld, waarmede zij zal blijven voortgaan.

Waarlijk, 't is toch niet altijd eene ondankbare taak, het volkje, dat in de organen van het roode Protestantismus huishoudt, eens eene enkele maal op de vingers te tikken. Van 't oogenblik dat men hen maar even de plak laat voelen, ziet men hen, tot groot vermaak van de toeschouwers, de zonderlingste sprongen maken, om aan verdere strafoefening te ontgaan.

Het hier onlangs gegeven Vincentius-koncert was druk bezocht. Een protestantsch weekblaadje haastte zich van dat druk bezoek, op zijne manier, eene verklaring te geven: het koncert was daags te voren in alle roomsche kerken den geloovigen aanbevolen geworden. Wij hadden er aardigheid in, het protestantsche blaadje een *dementi* te geven; het was onverstandig genoeg, om zich, ondanks dat *dementi*, bij zijne lezers te willen regtvaardigen en maakte zich aan eene tweede onwaarheid schuldig. Indien het koncert, zoo repliceerde het, niet daags te voren in alle kerken aanbevolen is geweest, dan is het toch, wij zijn des zeker, een dag vroeger geschied. Zoo beleefd mogelijk zochten wij den praatjesmaker aan 't verstand te brengen dat hij maar zwijgen moest, daar hij ditmaal al heel ongelukkig was in 't verzinnen. 't Waren immers altemaal fabeltjes, wat hij zijnen lezers opdischte! Ieder ander zou begrepen hebben wat hem, na dien heuschen wenk, nuttigst te doen stond; ons protestantsch blaadje schijnt er echter prijs op te stellen het voor ieder handtastelijk te maken, dat het zich aan de waarheid geen zier laat gelegen zijn. In 't midden latende of zijne mededeeling waar of valsch was, of het Vincentius-koncert al dan niet in de kerken aanbevolen is geweest, betuigt het thans, "dat zijne mededeeling »voortgekomen is uit de verklaring van een Katholiek, die in eene der Roomsche kerken alhier eene betrekking bekleedt." Wij hebben hierop niets te antwoorden. 't Is intusschen aardig, schoon niet stichtend, te zien, hoe schaamteloos een volkje van de soort als dat, waarmee wij ons heden wel een oogenblik bezig willen houden, te werk gaat om, op heeter daad betrapt, de eene onwaarheid door eene legio van andere fabeltjes bij zijne lezers goed te maken. Als het publiek, waarvoor die lieden schrijven, er niets van merkt, inderdaad, dan is het niet zeer scherpziende. Doch dat is onze zaak niet.

Men schrijft ons uit Nes op Ameland, dd. 1 Febr.:

»Jongstleden nacht heeft hier eene, voor alle regtschapene Ingezetenen van dit eiland, in 't algemeen hoogst onaangename en voor de Katholieken in het bijzonder grievende gebeurtenis plaats gegrepen. In het holst van dezen nacht hebben eenige vermetele lieden, hetzij uit verregaande baldadigheid, hetzij uit boosaardigen haat jegens den Gekruisten Verlosser of uit verfoeijelijke dweepzucht zich verstout het kruis, met de fraaije beeldtenis onzes Verlossers (door onzen vorigen Pastoor, den Wel-Ew. heer J. M. Westers, met veel moeite en zorg daargesteld) omver te rukken, het vervolgens naar de duinen te slepen, en daar, daar heeft men zijnen wrok en woede jegens het beeld bot gevierd, door het, zoo als blijkbaar te zien is, met voeten te vertrappen en geheel te verbrijzelen. Welk eene schande in de zoo verlichte 19de eeuw voor menschen, die zich Christenen (1) noemen. Afgodendienaars, als Japanezen, mishandelen niet zoo erg het verlossingsteeken van den Christus!

Hoogstwaarschijnlijk is het, dat het der policie, die reeds ijverig onderzoek doet, moge gelukken, de daders van dit onchristelijk feit op te sporen, en zij daarvoor de welverdiende straf erlangen!

Z. M. heeft benoemd: tot hoofd-dir. van het kon. Ned. meteor. instituut en observ. te Utrecht, dr. C. H. D. Buys Ballot; tot dir. der waarnemingen en tevens van observ. dr. F. W. C. Krecke; en tot ontv. der bel. (2e afd.) te 's Hage, R. H. Troost.

De *Staats-Courant* van gisteren deelt mede een kon lijk besluit van den 25 Januarij 1854, houdende uit ring van de artt. 3 en 9 der wet van 21 December 18 betreffende het bouwen enz., nabij vestingwerken van Staat, met de lijst van al de vestingwerken, en opg van de klasse waartoe zij behooren.

Heden, 4 Februarij, vierde de bedienden ter bo en kantoorwerkdrukkerij van de heeren G. van Tijen Zonen, een waarlijk schoon en zeldzaam feest, doord de heer W. van Tijen, oudste lid van voornoemde fir juist op dien dag het genoegen smaakte, 50 jaren de drukkerij verbonden te zijn geweest.

Zigtbaar aangedaan was de Jubilaris, toen Zijn van wege de bedienden zijner drukkerij, ter dezer legenheid, een geschenk in zilver werd aangeboden.

Mogt de waardige man, die zoo ruimschoots, en regt, de achting der maatschappij, en de liefde zijn onderhoorigen verdient, nog lang, tot in hoogen ou dom, dezen heugelijken dag gedenken.

Men leest in het *Journal de Bruxelles*:

Wij hebben gemeend, zoolang de onderhandeling hangende waren tusschen het gouvernement en het ep kopaat, over de zoo teedere quæstie aangaande de med werking der geestelijkheid in het middelbaar onderw de grootste omzigtigheid te moeten in acht nemen. W hebben daarom geene der voorbarige tijdingen mede deeld en ons zelfs de moeite niet gegeven de even juiste als ontijdige toepassingen te weerspreken. Een daarheen geworpen woord kan dikwijls ten nadeele w ken eener op handen zijnde schikking en eene gewensc oplossing vertragen.

Doch heden zijn wij onderrigt, dat de onderhandeli gen betreffende de medewerking der geestelijkheid in inrigtingen van den Staat eindelijk tot de uitkomst geraakt, dat de vrijheid van den Staat, van het episkop en van de gemeenten geen belemmering zullen ond vinden.

Volgens de laatste bij de Regering ontvangen berigte loopende tot 5 Januarij, liet de gezondheidstoestand d bevolking in de kolonie Suriname niets te wenschen ov

Daarentegen bleef op Curaçao, volgens berigt van Jan., steeds de roodvonk, hoewel van eenen goeden aa onder de bevolking heerschen, terwijl de vreemdelinge zoowel Europeanen als Amerikanen, en onder de eerst voornamelijk de kortelings aangekomen militairen, ve vuldig door de typhus werden aangetast, en daaraan van deze laatsten sedert 17 Dec. waren overleden.

Daarbij kwam, dat men op Curaçao groote vrees koeste de voor het uitbarsten der cholera. Die vrees was gegro op het berigt, dat die ziekte op het eiland Nevis w uitgebroken, alwaar dezelve onder eene bevolking, wel geschat wordt op 10,000 zielen, van 4 tot 17 Dec. ni minder dan 500 slagtoffers zou hebben weggesleept.

Ook op St. Thomas zou, volgens geruchten, de ch lera zich hebben vertoond, doch van eene andere zij werd het ontstaan van die geruchten toegeschreven a de omstandigheid, dat een tiental personen op dat eilan zijn overleden, ten gevolge van eene vergiftiging van drinkwater op eene der plantagien.

Intusschen verkeerde de bevolking van Curaçao, al mede van St. Eustatius en St. Martin, door een en and in de grootste ongerustheid. Door het bestuur waren krachtigste maatregelen beraamd, in de eerste plaats t wering, zoo mogelijk van de ziekte, en in de tweed plaats tot behoorlijke verpleging der lijders, indien d bestaande vrees zich onverhoopt mogt verwezenlijken De gouverneur voedde de hoop, dat de Nederlandsch eilanden, hierboven genoemd, zouden verschoond blijve van het gevreesde bezoek, en zulks op grond, dat reed meermalen de cholera in korte nabijheid was uitgebro ken, zonder tot onze bezittingen door te dringen.

Eindelijk is nog door den gouverneur van Curaçao, on der dagteekening van 4 Jan. medegedeeld, dat op die dag plotseling aan boord van Zijner Majesteits korve *Heldin*, de gele koorts was uitgebroken, en reeds 1 matrozen waren aangetast. De kommandant van dien bo dem had dien ten gevolge besloten, om nog dienzelfde dag zee te kiezen, in de hoop, dat eene verandering va atmospheer een gunstigen keer aan de ziekte zou geven

---

's GRAVENHAGE, 5 Februarij. Naar men verneem zullen de Prov. Staten van Zuidholland eerlang, waa schijnlijk nog in den loop dezer maand, buitengewo worden bijeengeroepen, ten einde o. a. in overweg te nemen een voorstel van Gedep. staten, tot het weerbaren staat brengen der zeeweringen in Delfland.

→ De inspekteur van de geneeskundige dienst d landmagt heeft ter kennis gebragt van de ouders voogden, die voor hunne zonen of pupillen de toelati als kweekeling bij 's rijks kweekschool voor militaire g neeskundigen mogten verlangen, dat op den 3 Julij 18

(1) Israelieten wonen er op het Ameland niet.

vergelijkend examen over de adspiranten zal worden gehouden, dat voor den 1en Mei 1854 een daartoe strekkend verzoekschrift van den inspekteur vrachtvrij zal moeten worden ingezonden, zullende na dat tijdstip geene verzoeken tot toelating tot gemeld examen worden aangenomen.

LIMBURG, 29 Jan. Den ministerieële aanschrijving, betreffende het inbeslagnemen van bisschoppelijke verordeningen, schijnt thans ook tot de gewone geestelijken te worden uitgestrekt. In de laatste dagen verscheen een landjager, vergezeld van een policiedienaar van Vilmar, voor den pastoor aldaar en vroeg hem, in naam der wet, of hij van den bisschop een mandement ontvangen had. Op het bevestigend antwoord, eischte de landjager de overgifte er van, als zijnde daartoe door het distriktsbestuur gezonden. Toen echter de pastoor een schriftelijk bevel eischte, en de landjager dit niet kon vertoonen, verklaarde de pastoor het bewuste schrift niet te zullen overgeven en het even zorgvuldig als de landsheerlijke aanschrijvingen te bewaren; waarop de landjager en agent zich zwijgend verwijderden. Intusschen heeft de pastoor zich ter verklaring dier huiszoeking tot het distriktsbestuur gewend en zien wij de opheldering van dat vreemd voorval te gemoet, te meer daar tot hiertoe het mandement dat men eischt, aan geene krimineele vervolging onderworpen is geworden, en mitsdien geene reden tot inbeslagneming bestaan kon.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 4 Februarij. Men wil dat de Russische gezant de heer von Kisseleff den 6 dezer Parijs zal verlaten vergezeld van zijn eersten sekretaris, en zich naar Brussel begeven. De overige leden der legatie zullen binnen weinige dagen volgen.

Vrijdag ll. heeft de heer von Kisseleff een afscheidsgehoor gehad bij den Keizer, maar het blijkt niet, dat bij deze audientie iets gezegd is dat invloed zou kunnen uitoefenen op den gang der gebeurtenissen.

Men wil dat de prinses von Lieven nog eenigen tijd te Parijs zal verwijlen, in weêrwil dat alle Russen, die deze hoofdstad bewonen, gewaarschuwd zijn, om Frankrijk te verlaten. De prinses von Lieven heeft eene bijzondere reden om niet dadelijk hieraan te voldoen.

— Men verneemt dat zoowel de bevolking van Rusland als de staatslieden zeer verbitterd zijn over het gedrag der Westersche mogendheden in het hangende verschil.

— De stukken betreffende de Oostersche aangelegenheid, welke de Engelsche regering den 2den dezer aan de leden van het parlement heeft laten ronddeelen, vormen twee boekdeelen, van 778 bladzijden. De reeks wordt geopend met eene depêche van 20 Mei 1850 terwijl de laatste van 13 Jan. dezes jaars is. Zij behelzen in het algemeen weinig nieuws. Eene der belangrijkste is de depêche van 27 Dec. 1853, van lord Clarendon aan sir Henry Seymour, waarin de volgende zinsneden voorkomen: »De vereenigde vloten, werden naar Konstantinopel gezonden, niet om Rusland aan te vallen, maar om Turkije te verdedigen.

De admiraals en de gezanten ontvingen dienovereenkomstig instruktiën, en den 27 Oktober deelden zij den graaf v. Nesselrode den aard dier instruktiën mede. De Britsche regering hoopte, dat deze op een vredelievenden toon gedane mededeeling voldoende zoude zijn, om een aanval op de eene of andere Turksche haven, welke tot het Turksche gebied behoort, te verhinderen. Gaarne had de Engelsche regering de vereenigde vloten gedurende de onderhandelingen in den Bosphorus laten liggen. Dit is echter door den aanval op het Turksche eskader bij Sinope onmogelijk geworden. De reeds aan de Porte te kennen gegeven bedoelingen der Engelsche en Fransche regeringen moesten vast en getrouwelijk worden uitgevoerd.

Tot dat einde, — hoewel zonder eenige vijandige bedoelingen jegens Rusland — is het onvermijdelijk dat de vloten de heerschappij in de Zwarte Zee aanvaarden, en de daartoe vereischte instruktien zijn aan de gezanten en admiraals van Frankrijk en Engeland gerigt. Wanneer gij den graaf van Nesselrode de afzending van die instructien mededeelt, hebt gij u te rigten naar de taal dezer depêche en moet gij Zijner Excell. mededeelen, dat de vloten, ter voorkoming van ongevallen als dat van Sinope, de Russische schepen zullen sommeren en ingeval van nood dwingen naar Sebastopol of de naastbijgelegen haven terug te keeren; en het is onze bedoeling, dat ook de Turksche vloot geen aanvallende operatiën zal ondernemen, zoolang de zaken staan zoo als nu.

De Fransche notifikatie schijnt eenigzins sterker gekleurd te zijn, want sir H. Seymour schrijft uit St. Petersburg van 11 Januarij, aan den graaf van Clarendon: »Gisteren kwam de graaf de Reizet met de sedert zes dagen met ongeduld verwachte instruktiën voor den generaal Castelbajac alhier aan. In den loop van den dag legde ik een bezoek bij den generaal af, die zoo goed was mij de beide dépêches, die hij ontvangen had, als ook een afschrift der aan de admiraal Hamelin gezondene instructiën te toonen.

Het eenige onderscheid, dat ik tusschen de door hem en door mij ontvangen dépêche kon opmerken, ligt daarin, dat de Fransche gezant wordt aangezocht zich met zijnen Engelschen ambtgenoot te verstaan, voor dat hij den inhoud voor de aan de vereenigde vloten toegezondene instruktien aan den graaf v. Nesselrode mededeelt; dat hij gemagtigd is hem de dépêche voor te lezen of den inhoud er van mondeling mede te deelen, en dat in de Fransche dépêche de zinsnede niet voorkomt: »Het is onze bedoeling, dat ook de Turksche vloot geene aanvallende operatien zal ondernemen, zoo lang de zaken staan als nu." Daar uwe lordschap mij niet gemagtigd heeft, uwe dépêche aan den kanselier voor te lezen, zoo heeft generaal Castelbajac besloten evenees den inhoud zijner instruktiën aan Z. Exc. mondeling mede te deelen, en opdat dit in overeenstemming geschiede, zijn wij over de punten overeengekomen, waarop wij bijzonderen nadruk zullen leggen."

Het eenige nieuws wat door deze stukken aan het licht is gekomen; is dat Frakrijk en Engeland, terwijl zij door het zenden hunner vloot in de Zwarte Zee Turkije en Rusland onderhandeld zal worden, voortaan ter beslissing van beide eerstgenoemde mogendheden zullen zijn: met dien verstande nogthans, dat niets in naam van de Porte zal worden voorgesteld, wat deze reeds heeft verworpen.

ENGELAND.

LONDEN, 5 Febr. De Russische gezant, de heer van Brunow, heeft gisteren Londen verlaten en zich naar Darmstadt begeven; de sekretarissen benevens de overigen zullen binnen weinige dagen volgen. Voor zijn vertrek heeft de heer van Brunow een afscheidsvisite gebragt aan Lord Clarendon, minister van Buitenlandsche Zaken, en ook aan graaf Wolenski, gezant van Frankrijk bij het hof van Groot-Brittanje.

— Naar luid van den *Morning Herald* zal het leger worden vermeerderd met 11,000 man en de vloot versterkt worden met 11,000 matrozen en 5000 soldaten.

— Volgens den *Times* en den *Morning Post*, zou Oostenrijk donderdag ll. aan de Weener conferentie de door graaf Orloff overgebragte tegen-voorstellen van den Czaar hebben doen toekomen, met de verklaring dat zij onaannemelijk zijn geweest, en bereids eene nota hebben opgemaakt, waarin de vier mogendheden eenparig deze Russische voorstellen verwerpen. Het is waarschijnlijk dat de telegrafische dépêche uit Weenen meldende het weigerend antwoord van den Czaar op de Weener voorstellen, bij vergissing is geweest, en dat zoo evengenoemde feit is bedoeld.

Het blijkt dus dat Oostenrijk zich niet door den Russischen invloed heeft laten beheerschen en vooralsnog met de westersche mogendheden een lijn wenscht te trekken.

— De *Morning Post* verzekert dat de Weener Konferentien na het verwerpen der voorstellen van den Czaar zich heeft ontbonden, dat de officieele kennisgeving dezer ontbinding Maandag te Parijs en Londen zal wezen, dat Rusland onmiddellijk zal gevorderd worden de Donauvorstendommen te verlaten, en zoo het hieraan weigert te voldoen, hem binnen 20 dagen den oorlog officieel zal verklaard worden.

— De *Standart* meldt dat de keizer van Oostenrijk aan graaf Orloff heeft te kennen gegeven, dat zoo de Russen den Donau overgaan, hij zulks als een oorlogsverklaring zou beschouwen. Voorts zou Oostenrijk blijven aandringen op het ongewijzigd aannemen van het ontwerp van 13 Januarij.

WEENEN, 4 Febr. Een dépêche uit Konstantinopel dd. 23 Jan. houdt in dat de vereenigde eskaders nu levensmiddelen en krijgsbehoeften innemen, en waarschijnlijk weder naar de Zwarte Zee zullen terugkeeren.

Een estafette van Schumla berigt dat Omar Pacha zeer ernstig ziek is.

Indien het vereischt wordt zal hem een opvolger worden gegeven.

Twee bekwame geneesheeren zijn van Konstantinopel naar Schumla gezonden.

BERLIJN, 4 Februarij. Voor rekening van Engeland is er met een voornaam huis te Koppenhagen een overeenkomst gesloten tot het leveren van steenkolen ten dienste van stoombooten te zamen een kracht hebbende van 14000 paarden.

— Van Opper-Silezië. Omtrent den tegenwoordigen toestand, die zeer geschikt is om ernstige beschouwingen op te wekken over de gelijkheid der regten van de verschillende godsdienst-belijdenissen in Silezië, meen ik u het volgende geval te moeten mededeelen. De overledene Kreis-justitienaad von Grottowski te Lublinitz, een Katholiek, had in zijn, ten jare 1812 gemaakt testament bevolen, dat na het overlijden zijner tot universeele erfgename benoemde echtgenoot, zijn aanzienlijk vermogen moest aangewend worden tot het daarstellen van een opvoedings-gesticht voor kinderen van beiderlei geslacht, hetzij van adelijke- of burgerafkomst, of katholiek of protestantsch.

Na het overlijden van de echtgenoote van den heer Grottowski, ging de Staatsregering over tot het uitvoeren des testaments. De erflater was katholiek geweest, en had zulks nog bevestigd door in zijn testament te bevelen dat voor hem in de katholieke kerk te Lublinitz een grafsteen zou worden opgerigt; eene achteruitstelling zijner geloofsgenooten kon dus onmogelijk zijn wil zijn geweest? De plaats die hij tot de oprigting van het gesticht had aangewezen was Lubbinitz, gelegen in een schier geheel door Katholieken bevolkt gewest (de kreis Lublinitz had in het jaar 1849, tegen 38,469 Katholieken slechts 1421 Protestanten; het regerings-distrikt Oppeln bovendien tegen 852,861 Katholieken slechts 96,372 Protestanten); hierin lag dus eene verpligting voor het gouvernement, als voltrekker van het testament, om ten minste den Katholieken eene volkomene gelijkstelling in de voordeelen uit het testament spruitende, te doen genieten.

In den jare 1842 werd de eerste steen van het gesticht gelegd, dat in 1848 geopend werd. Bereids in 1847 had men van de zijde der regering te Oppeln stappen gedaan, om de plaats van direkteur aan een Evangelischen geestelijke te geven. Zulks gaf nu wijlen den Kardinaal en Prins-Bisschop Melchior aanleiding, den eersten president der provincie, ten aanzien dier onregtvaardigheid voorstellingen te doen, namelijk hem de onbillijkheid voor oogen te stellen, welke er in gelegen was, om een, door een Katholiek in een schier gansch katholiek gewest, evangelischen predikant tot direkteur aan te stellen. Zulks had tengevolge dat een katholiek professor aan een Gymnasie de heer St. tot direkteur benoemd werd. De provincie Silezie bevat 3 regerings-distrikten, van welke de Breslauer en Liegnitzer meer Protestanten, het Oppelner-distrikt daarentegen, meer Katholieken telt. De stichter had geen distrikt opgegeven, waarbij de kweekelingen behooren moesten; er werd diensvolgens den exekuteuren van het testament de keuze gelaten, de kinderen of alleen uit het regerings-distrikt Oppeln, waar het gesticht ligt, of uit alle drie de distrikten te nemen.

In het eerst geval zou natuurlijk het getal der katholieke kweekelingen verre weg overwegend zijn geweest, in het laatste geval, naar de verhouding der provincie, het getal leerlingen geëvenredigd moeten worden. In plaats daarvan werd bepaald dat elk distrikt evenveel kweekelingen in het gesticht zou leveren. De regering van Liegnitz, die numerieke verhouding der godsdienstige gezindten in haar distrikt in aanmerking nemende, zond zeven evangelische kinderen en 1 Katholiek kind, de regering van Breslau 5 evangelische en 3 katholieke kinderen.

De regering te Oppeln, waar de katholieke bevolking de meerderheid telt, vroeg volstrekt naar geene belijdenis, en zond *vier* evangelische en *vier* katholieke kinderen. Vandaar ontstond, dat bij de opening van het gesticht onder de 24 kinderen slechts acht Katholieken waren. De gezamenlijke leeraren en opzigters, behalve de direkteur St., waren evangeliesch. De keuze van het personeel der opzigters was daarbij zoo ongelukkig geweest, dat een lid der laatste, de serjant B, wier evangelische dochter opzigteres der meisjes was, in den loop van twee jaren 4 Katholieken en 11 evangelische meisjes misbruikte.

Aan de Katholieke kinderen werd het godsdienstig onderwijs door den direkteur gegeven gegeven en nog in April 1851 gaf de regering te Oppeln hem de beste getuigenis omtrent zijne ambtsverrigtingen. Doch van dien tijd had eene onafgebroken reeks aantijgingen, van de zijde des evangelischen leeraars tegen hem, een aanvang genomen, wiens karakter door de volgende omstandigheid wordt toegelicht. St. had een evangelisch kweekeling van het gesticht veroorloofd, het H. Graf in de Katholieke Kerk te bezigtigen, tengevolge waarvan hem eene schriftelijke vermaning werdt gegeven.

Den 24 Oktober van hetzelfde jaar werd hij door de koninklijke regering in zijn ambt geschorst en hem aan een disciplinair onderzoek onderworpen, terwijl intusschen het direkteurschap aan een evangelischen leeraar van het gesticht den heer Pr. werd overgegeven. Al de leeraars van het gesticht waren nu Evangeliesch, de eenige katholieke Seeghorst: hierdoor ontstond de onmogelijkheid dat een leeraar van het gesticht katholiek onderwijs kon geven. In plaats van zich met den katholieken pastoor van Lublinik in betrekking te stellen, trad de regering in onderhandeling met een onderwijzer van de stadsschool aldaar; het verzoek van den pastoor dat men de kinderen driemaal 's weeks ter stadsschool zoude zenden om er in de katholieke godsdienst onderwezen te worden, werd door den Evangelischen direkteur afgewezen, en den vermeenden onderwijzer genoopt, ondanks het verbod zijns pastoors en schoolopzigter, in het gesticht onderwijs in de katholieke leer te geven.

Nu bleef den Pastoor, die in zijne wereldlijke regten gekrenkt was, niets anders over dan zijnen Bisschop zijne grieven te openbaren. Eerst toen het bevel door het bisschoppelijk bestuur werd gegeven gehoorzaamde de onderwijzer. Het gevolg er van is, dat tegenwoordig in dit, door een katholiek persoon in een geheel katholiek gewest, met een kapitaal van meer dan 350,000 thr. daargesteld gesticht, voor welk de koninklijke wetgeving

in de stichtingsakte bepaalt: »dat bij de keuze der leeraars, de vervulling der godsdienstige behoeften van de kweekelingen van *verschillende belijdenis*, moet worden in acht genomen" aan de katholieke kweekelingen volstrekt geen godsdienstig onderwijs gegeven wordt, dat zij op Zon- en feestdagen niet ter kerke worden geleid, dat hun door de leeraars van het gesticht tijd noch uur der godsdienstoefeningen worden medegedeeld en zij zich in een toestand van volkomene godsdienstige verlatenheid bevinden, terwijl de evangelische kweekelingen in dat opzigt, zich met de zorgvuldigste verpleging mogen verblijden.

BELGIE.

BRUSSEL, 5 Feb. Men leest in de *Emancipation:*

Men heeft ons de volgende plaats medegedeeld, uit een brief van Weenen ontvangen, en wiens schrijver ons het meeste vertrouwen inboezemt:

»Men heeft ongelijk de zending van graaf Orloff als mysterieus te beschouwen. Wij weten heden zeer goed dat die persoon gekomen is om onzen keizer over te halen zich onttrekke aan het Anglo-Fransche verbond en hij zich tegenover Rusland in eene zeer inschikkelijke onzijdigheid te houden. Indien graaf Orloff zoo ver niet gegaan is om de aktieve medewerking van Oostenrijk te vragen, het is omdat hij wel moest gissen dat zijn stap geheel zou mislukt zijn. Maar ook nu zelfs is die stap mislukt. Gij kunt u verzekert houden, dat het gedrag van Rusland sedert eenige maanden te Weenen is afgekeurd gelijk zulks behoort, en dat Oostenrijk in geen enkele verandering van grondgebied ten zijnen voordeele of van iemand anders zal toestemmen. Het verlicht gezag dat ons bestuurt wil eerbied voor de traktaten en den vrede van Europa. Zulks wil zeggen dat het met al zijn zedelijke kracht de handelwijze van Frankrijk en Engeland ondersteunt. Ik meen zelfs te kunnen verzekeren, dat graaf Orloff de zekerheid erlangt heeft, dat de overtogt van den Donau door een groot Russisch leger het teeken zou wezen eener naauwere aansluiting van Oostenrijk met de Westersche mogendheden.

Na mijne informatien zal de houding van Pruissen minder beslissend zijn, in zoo verre namelijk deze staat geen casus belli zal stellen. Maar er valt niet aan te twijfelen of ook dit rijk zal zich aan de zijde voegen der gouvernementen die het Europeesche regt zullen verdedigen.

PRIJS-COURANT DER EFFEKTEN.

	pCt.	4 FEBR. 4 u. gebl.	6 FEBR. 4 u.			gebl.
Nederl., Werkel. Schuld à 2½ pCt.		59½	59¼	à	$59\frac{7}{16}$	59⅝
Dito Dito	3	71⅝	71¼	"	71½	71½
Dito Dito	4	88⅝	88¼	"	88⅝	88⅝
Amortisatie [illegible]	3½		88½	"		
Handel-Maatschappij	4½			"		
Haarlemmermeer	5			"		
O. I. Leening 1844	4	88⅝		"		
Aand. Arnh. Spoorweg	4½			"		
Dito Hollandsche dito				"		
Obligatiën	4½			"		
België, Certifikaten	2½			"		
Dito	4½			"		
Dito *Rothschild*	2½	47¼	47	"		
Frankrijk, Certifikaten	3			"		
Rusl., bij *Hope en C°.*	5	102¼	102¼	"		
Dito A°. 1828—1829	5		102	"		
Inschr. op 't Grootboek	6			"		
Dito Certifikaten	6		68¾	"		
Certifikaten to Hamburg	5			"		
Negot. 1831 en 1833	5	91½		"		
Negot. 1840	4	85	85⅛	"		
Dito *Stieglitz*	4	84¼		"		
Dito Nieuwe	4			"		
Nieuwe Engelsche	4½	89½	89⅞	"	90	
Spanje, Nieuwe 3 pCt. thans	1	19⅛	19	"	19⅛	
Nieuwe	3		40⅝	"		
Binnenlandsche	3	$36\frac{5}{16}$	36	"	$36\frac{5}{16}$	$36\frac{1}{16}$
Cert. Coup. Sp. Com.		$4\frac{5}{16}$	4¼	"	$4\frac{5}{16}$	
Amortisable Schuld				"		
Portugal, te Londen	3	$34\frac{15}{16}$	$34\frac{11}{16}$	"	34¾	
Dito Uitgestelde				"		
Weener Bank	5			"		
Dito	4			"		
Metalliek 1816—1852	5	66⅝	66¼	"	66⅝	
Dito 1847	2½	34½	33¾	"	34½	
Dito 1851 en 1852	2½	34½	$34\frac{5}{16}$	"	34½	
Dito 1849	5	83⅝	83⅛	"	83½	83¼
Dito Letter B	5	83⅝	83⅛	"	83½	83¼
Aand. *f* 500 bij *Rothsch.*				"		
Dito 250 dito 1839				"		
Napels, Cert. bij *L. en B.*	5			"		
Polen, Obligatiën	4	75⅛	75¼	"		
Aandeelen 1835				"		
Dito met Loting fl. 500				"		
Sardinië, te Londen	5			"		
Denemarken, dito	5			"		
Peru, dito	4½	62½	62⅜	"	62½	
Grieken, te Londen	5			"		
Philadelphia, bij *Hope en C°.*	5			"		
Dito te Londen	5			"		
Dito Bank		3¾		"		
Louisiana, te Londen	5			"		
Brazilië, te Londen 1824	5		93	"		
Dito 1843	5			"		
Grenada, dito à £ 100	2½			"		
Dito Uitgestelde		7	$6\frac{15}{16}$	"	7⅛	
Ecuador			3¼			
Mexiko, te Londen £ 100	3	24¼	$24\frac{1}{16}$			
Dito Onbepaalde	3	24¼	24	"	24⅛	
Venezuela, te Londen	3¾	27½		"		
Dito Uitgestelde	1			"		

Bij tamelijk veel affaire in Hollandsche, Spaansche, Russische en Oostenrijksche fondsen, verkeerde onze beurs heden in eene algemeen flaauwe stemming.

Koers van het Geld: Beleening 2½ pCt., Prolongatie 2½ pCt. Diskonto 3 pCt.

Wisselkoers.

Parijs	2/m.	*f* 55½	Liverno	2/m.	*f* 88⅛
»	zigt	» $56\frac{1}{16}$	Napels		» 81½
Bordeaux	2/m.	» 55	Petersburg		» 1.82
»	½/m.	» 55⅝	Weenen	6/w.	» $27\frac{5}{16}$
Madrid	3/m.	» 242	Augsburg	»	» 31⅜
Cadix	»	» 242	Frankfort	»	» 98½
Seville	»	» 239	Hamburg	2/m.	» 35⅛
Bilbao	»	» 240	»	zigt	» 35⅜
Lissabon	»	» 40¾	Londen	2/m.	» 11,55
Porto	»	» 40¾	»	zigt	» 11,65
Genua	2/m.	» 45½	Rotterdam		⅛

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

PARIJS, 4 Febr. Fransche 3 pc. 68.80; 4½ pc. —; 3 pc. Spanje 36¼; id. 1 pc. —; 4½ pc. België —; 4½ pc. Rusland —; Met. 5 pCt. —; Rom. Leening 1850 86

MADRID, 1 Febr. 3 pc. Schuld 37⅞. 1 pc. dito 19⅞.

LONDEN, 6 Febr. Consols 92⅝ a 92¾. 3 pc. Spanje buitenl. 40¼ a —, 1 pc. dito 19¼ a 19¾. Comité-Bewijzen 4½ a Passive 4½ a —, Rusl. 5 pc. 107½ a —; 4½ pc dito 92 Holl. 4 pc. — a —; 2½ pc. 61 a 62; Braz. 98 a —; Peru 4½ pc 67 a —; Gren. uitg. 6⅝ a ; id. werk 18⅝ a —; 3 pc. Mexiko 24¾ a 25; 4 pc. Portugal 38 a 40; Ecuador 4 a —; Wissel op Amst. —.—; Parijs —.—. Hamburg 3 m —.—.

WEENEN, 4 Febr. Met. 5 pc. 88¾; id. 4½ pc. 78; Bank Aktien —; Wissel op Londen 12.29, Amst. 109; Parijs 149; Goud 32; Zilver 25½.

BERLIJN, 4 Febr. 3½ pc. Pruissische Staatschuld —; 4½ pc. Rusland 87; 5 pc. 101; Wissel op Londen 3/m. 6 Th. 16⅛; Parijs 83⅝; Amst. 141⅛; Ween. —; Petersb. 104⅝.

HAMBURG, 4 Febr. Spanje 3 pc. 33½; id. 1 pc. 17½.

FRANKFORT, 4 Febr. Met. 5 pc. 68⅛, 3 pc. Spanje binnenl. 35½; id. 1 pc. $18\frac{9}{16}$; Wissel op Londen 3/m. —.—.

HANDELSBERIGTEN.

AMSTERDAM, 6 Februarij.

GRAANMARKT.

Garst *f* 7 à *f* 10 lager: 111 ℔ Deensche *f* 263; 112 ℔ dito *f* 265.

De overige Granen zonder handel.

Op 9 vaten Olie in April ek. 70; Oct. 64½ ℒ. *Raapolie* op 6/w. *f* 39¾; Vliegend *f* 38¼, ½; 1°. Mei ek. *f* 38½; Sept. *f* 36¼; Oct. *f* 36½, ¼; Nov. *f* 36½; Dec. *f* 36⅝. *Lijnolie* op 6/w. *f* 31¼; Vliegend *f* 30¾, ½; 1°. Maart *f* 30½; April *f* 30½; Mei [illegible] *Hennepolie* op 6/w. *f* 39½; Vliegend [illegible]

LONDEN, 3 Febr. SUIKER. *Ruwe.* Blijft matig gevraagd. Van Vreemde zijn zeilende verkocht 1560 kisten Havana N° 12½ a 13 tot 23 s. 9 d., N° 13½ a 24 s. 6 d., alsmede 4200 zakken Fernambuc bruin a 21 s. 6 d. Crushed vast met eenige vraag.

KOFFIJ. Voor *Native Ceylon* was de stemming iets beter Van eene partij 1700 balen is het gezonde gedeelte in veiling verkocht tot 49 s 6 d. voor goed ordinair, beschadigd 47 s. 6 d. a 49 s. Vreemde soorten zeer stil.

TALK vast. Petersburger 63 s. in loco.

GRANEN zonder verandering.

Advertentiën.

Men vraagt in Amsterdam voor een **Jongeling** van de R. K. Godsdienst, 17 jaren oud, gelegenheid om zich in het vak van **Kruideniers-waren** te bekwamen, met kost en inwoning. Men adressere zich per gesloten briefjes onder letter Q. aan het Bureau dezer Courant. (3696)

Uit aandoeningen der Spijsverteringswerktuigen, Maag, Ingewanden, Lever, enz., worden de meeste slepende Ziekten geboren.

De **REVALENTA ARABICA** is een langzaam werkend, zacht en natuurlijk Middel, dat ze allengskens geneest en de natuurlijke verrigtingen der Werktuigen herstelt. Is deze werkzaamheid der Levensverrigtingen teruggekeerd, dan zullen de Ziekten, welke uit hare afwijking voortkomen, spoedig verdwijnen, zoo als zulks dan ook door de uitstekendste Geneesheeren bevestigd wordt.

De **REVALENTA ARABICA** is geen Medicament maar eene voedzame ligt verteerbare Spijs; in het gebruik vervangt zij dus andere Spijzen. Een ontbijt van **REVALENTA** kost 10—15 of 20 c.. al naar den eetlust van den gebruiker, even zooveel kost iedere andere maaltijd; als men nu de kosten van hetgeen de gewone maaltijden kosten daartegen overstelt, dan gelooven wij, dat de **REVALENTA** voor velen eene bezuiniging, voor zeer weinigen eene uitgave zijn zal.

De smaak der **REVALENTA** wordt verschillend beoordeeld, maar daarvan zijn wij zeker, dat ze, goed toebereid, aan 9/10 der verbruikers goed smaken zal, en dat het andere 1/10 er zich spoedig aan gewennen en ze weldra ook smakelijk vinden zal. Kinderen zijn er graag op als het in Water gekookt, met Suiker aangemaakt wordt.

Wij verzoeken aan de toebereiding de noodige zorg te besteden; zij moet goed klein gemaakt en goed gaar gekookt worden.

De **REVALENTA ARABICA** geneest alle Zi
die uit slechte Spijsvertering ontstaan, ook Keel- en
ziekten (zie Dr. *Wurzer*, pag. 10 en Dr. *Gries* p
van de Brochure »*Ziekte der spijsverteringswerktuig*

Hardlijvigheid, onregelmatigheid in de verrigti
verstoppingen, zuur, kramp, buikpijn, stuipen,
kramp, maagwater, diarrheae, zenuwziekte, galachtig
aandoening van lever en nieren, windzucht, opgezet
hartkloppingen, zenuwachtige hoofdpijn, doofheid,
in het hoofd en in de ooren, ijlhoofdigheid, pijn
schen de schouderbladen en in bijna alle deelen
het ligchaam, slepende ontsteking en verzwering
maag, huiduitslag, scheurbuik, koorts, klierziekte,
zuiverheid, bloedarmoede, tering (wanneer zij nie
peloos is), waterzucht, rhumatiek, jicht, influenza,
misselijkheid en braking gedurende de zwangersc
na het eten en op zee, neerslagtigheid, miltzucht
gemeene verzwakking, verlamming, hoest, aambe
heid, benaauwdheid op de borst, slijmziekte, onged
heid, slapeloosheid, blozen zonder aanleiding,
afkeer van de zamenleving, ongeschiktheid tot st
zinsverbijsteringen, verlies van [illegible], duize
ophooping van bloed naar het hoofd, uitputting,
moedigheid, ongegronde vrees, besluiteloosheid, waa
zucht tot zelfmoord en nog vele andere Kwalen
spoedig voor hare genezende krachten moeten wijken

DU BARRY'S REVALENTA wordt in het V
KOOPHUIS en de bekende Depots verkocht.

1 ℔	2 ℔	5 ℔	12 ℔
2 Guld.	3½ Guld.	8 Guld.	18 Guld.

Dubbeld gezuiverde 5 ℔ 16 en 10 ℔ 24 Gulde

Eene Holl. Gebruiksaanwijzing is bij iedere doos.
Brochure *Ziekten der Spijsverteringswerktuigen* is
in alle Depôts te bekomen.

Op aanraden van eenige Heeren Doctoren zijn w
vrij, de faculteit opmerkzaam te maken, dat dit
er krachtig toe bijdragen kan in behandeling zijn de
tiënten te genezen.

VERKOOPHUIS. (3

(3700) Ter Boekdrukkerij van JOSUÉ WITZ, te Arnh
is van de pers gekomen en verkrijgbaar:

A. J. BINTERIM,

Doctor der Theologie en van het Kanonieke Regt, Lid der A
mie van Rome en der Universiteit te Praag, Ridder van de
Gouden Spoor, Jubilarius en Pastoor te Bilk en
voorstad Dusseldorp.

[illegible]

VAN

DE GEHEIME VOORSCHRIFTEN

DER

JESUITEN

(*Monita Secreta Soc. Jesu.*),

EEN OUD LEUGENWERK, THANS IN NOORD-DUITS
LAND NIEUW OPGEHAALD.

NIEUWE UITGAVE, VOORZIEN MET EENE INLEIDING VAN

B. SMEDDINCK,

Professor in het bisschoplijk Seminarie te Bastogne.

In 12mo. groot 62 bladz. Prijs **30** Cents.

Beknopte Geschiedenis der [illegible]dienst v
Catechismus-kinderen, bewerkt naar Jozef
harbe, door een R. K. Priester. Tweede druk. *Ke*
lijk Goedgekeurd. In kl. 8vo, 82 bladz. Prijs **20** Ce

1	Exempl. gecartonneerd	à 30	cents;	
1	— in gewoon stijven omsl.	» 20	—	
25	— ter gratuite uitdeeling.	» 15	—	*f* 3
50	— Idem	» 10	—	» 5

Debiteert met succes:

Gesprekken over de Godsdienst,

TUSSCHEN

EEN PASTOOR EN DRIE JONGELIEDEN.

In kl. 8vo, 210 bladz. Prijs: 60 Cents. Verkrijgbaar,
getallen als volgt:

12	Exempl. à 40 cents	—	*f* 4.80.
25	» » 30 »	—	*f* 7.50.
50	» » 25 »	—	*f* 12.50.

Is aan HH. Inteekenaren verzonden de **5e. Aflev**
ring, 2e. Jaargang van de *Bibliothek für Geschic*
Philosophie und Theologie;

Die Reformation, ihre innere Entwicklung und i
Wirkungen im Umfange des Lutherischen Bekenn
ses. Von J. DÖLLINGER. Erster Band. Zweite Aufl
1stes Stück.

Het 2de Stuk van het 1ste Deel ligt bereids ter p
om zoo spoedig mogelijk aan de respective Inteeken
te worden verzonden.

Te Amsterdam bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitg